

Az angollal való nyelvi érintkezés hatása a kanadai francia nyelv hangtani szerkezetére

Kassai Ilona

Pécsi Tudományegyetem

Történetének első korszakát (1608-1760) kivéve, a kanadai francia nyelv két évszázadon keresztül, beszélőinek jelentős számbeli fölénye ellenére, a kanadai angolnak alárendelt nyelvként létezett. És bár kezdetől fogva ellenállt a központban elhatározott asszimilációs törekvéseknek, nyilvánvaló, hogy kirekesztve a fontos állami feladatokból, nem hivatalos nyelvként, szükségképpen elszenvedte a domináns helyzetben lévő angol nyelv hatását. A leglátványosabb hatás természetesen a szókészletet érte, de mivel ez – érthető módon – ki van rekesztve a konferencia tematikájából, az előadás arra vállalkozik, hogy bemutassa a kanadai francia nyelv hangtani szerkezetének az angollal való folyamatos érintkezéssel magyarázható jellegzetességeit. E jellegzetességek egyik csoportját az európai francia nyelv valamely korábbi állapotában létezett, s a kanadai franciában ANGOL HATÁSRA MEGŐRZŐDŐ nyelvi tények adják, míg másik csoportját az európai franciában sem a régiségben, sem a jelen nyelvállapotban NEM DOKUMENTÁLT ÚJ NYELVI TÉNYEK képviselik. Az első csoportot példázzák (1) a /h/ fonéma nagyobb fokú megőrzése a kiejtésben, (2) az eredeti diftongusok megmaradása, valamint (3) olyan szavak megőrződése, amelyeket az angolban is azonos vagy igen hasonló jelentéssel használtak, pl. a *vaisseau/vessel* szópár. A második csoportba tartozó jelenségek között kell számon tartani (1) az artikuláció általános hátrább helyeződését, (2) a hehezetes szókezdő zárhangokat, (3) a felső nyelvállású magánhangzók (/i/ /y/ /u/) redukálódását/centralizálódását, valamint a nazális magánhangzók képzésének meggyengülését.

Az említett jelenségek bemutatásában a szerző a szakirodalomra és saját tapasztalataira támaszkodik, s hangot ad annak az általános meggyőződésnek, hogy az angol nyelv szerepe a kanadai francia nyelv alakulásában csupán annyi, hogy felerősítse a nyelv szerkezetének saját fejlődési tendenciáit.